

På grund af hvad jag anført, tillåter jag mig vördsamt föreslå:
att Riksdagen behagade för sin del besluta sådan ändring
i § 109 Regeringsformen och § 5 Riksdagsordningen, att tiden för lagtima Riksdags sammanvaro bestämmes till tre månader i stället för nu stadgade fyra månader; samt att § 23 Riksdagsordningen underkastas den granskning, som af den föreslagna förändringen påkallas.

Om remiss till Konstitutions-Utskottet för grundlagsenlig behandling anhålles.

Stockholm den 8 Mars 1881.

A. O. Wallenberg.

N:o 42.

Af Herr. Wallenberg: Om ändring af 48, 60, 65 och 75 §§ Riksdagsordningen.

Vid 1873 års riksdag föreslog jag ändring i §§ 60 och 65 Riksdagsordningen i syfte att få införd *öppen omröstning*; och min öfvertygelse har under de sedan dess förflutna åtta åren ytterligare stadgats derom, att denna förändring är både nyttig och behöfzig.

Riksdagsmannakallet är det mest maktpåliggande uppdrag, enskild man kan erhålla genom sina valmäns förtroende. Men då detta förtroendeuppdrags karakter är offentlighet, är det af vigt, att valmännen erhålla kännedom om den rigt-

ning, i hvilken deras representant inverkar på riksdagsfrågornas afgörande. Det var den *sjelfskrifne* riksdagsledamotens rätt att förtegardt hålla, huru han röstade vid förekommande fall i Riksdagen, men den *valde* representanten är icke berättigad att undanhålla sina komitenter kännedom om, huru han begagnat förtroendeuppdraget. De väljande hafva ingen annan utväg att lära känna och med säkerhet bedöma sin representants tillvägagående, än genom den öppna omröstningen. Riksdagsordningen bestämmer viss tid för hvarje riksdagsmans mandat; och afsigten dermed, att riksdagsmän ej väljas på listtid utan äro efter flera eller färre år underkastade omval, är tydligen den, att valmännen må sättas i tillfälle ånyo bedöma, huruvida de vilja åter förnya en riksdagsmans mandat. Men för att med någon säkerhet kunna afgöra detta, erfordras den *öppna omröstningens* införande.

Den öppna omröstningen är ingen nyhet i vårt land, ty den är föreskrifven för stads- och landskommunernas beslutande församlingar. Såsom medlem under aderton år af stadsfullmäktige i Stockholm kan jag försäkra att, ehuru der understundom förekommit heta strider, jag aldrig hört någon beklaga sig öfver eller uttala tvekan om lämpligheten af den öppna omröstningen. Genom denna öppna omröstning hafva samtliga Stockholms valmän alltid kunnat inhemta, huruledes deras representanter afgifvit sina röster. Vid sådant förhållande torde ett omval få anses såsom ett verkligt förtroende-votum. Skulle deremot sluten omröstning i dessa angelägenheter begagnas, så kunde den alstra dolskhet och misstro emellan dem, som böra gemensamt sträfva till att fullgöra det viktiga uppdraget, en kommunalstyrelse fått sig ålagdt.

Uti några bland Riksdagens Utskott, särdeles Stats-Utskottet, begagnas den öppna omröstningen, och der röstar fördenskull enhvar i full öfverensstämmelse med sin uttalade mening. Motsatsen *kan* inträffa, så länge det är tillåtet begagna den slutna röstsedeln; och den riksdagsman, som icke vågar öppet uttala sin mening, gjorde bäst, både för sin egen och landets skull, om han behagade stanna hemma. Det nya statsskicket har gifvit Riksdagen en fastare ställning gentemot den främsta statsmakten. När öppen omröstning blifver införd, så tillägges derigenom Riksdagen en värdigare hållning, ty makten behöfver ju icke, medelst den slutna voteringsmedeln, smyga fram sina beslut. Man talar om det parlamentariska styrelsesättet såsom varande i annalkande; derom vill jag nu icke yttra mig, men så mycket torde det tillåtas mig säga, med anledning af dylikt föreställningssätt, att en parlamentarism med slutna valesdlar kunde blifva en riksolycka. Att en majoritet eller ett parti, som grundar sig på gemensamhet i åsichter, beslutat sig för att underlätta regeringsbördan, så länge man hyser förtroende till Konungens rådgifvare och gillar deras sträfvan, detta är väl något, för hvilket man icke behöfver blygas. Det utgör nemligen ett af de viktigaste villkoren för möjligheten af ett sundt representativt statsskick, att de begge statsmakterna skola samverka,

och lika obestriddigt är, att denna samverkan, om den skulle vara lojal, bättre betryggas genom den öppna omröstningen, än genom mer eller mindre pålitliga aftal.

Uti England, Frankrike, Tyskland, Belgien, Norge och Danmark begagnar man öppen omröstning och finner sig väl deraf. Om verkställigheten sker på olika sätt, antingen att, såsom i engelska underhuset, de som äro af olika meningar begifva sig till olika rum, eller såsom i engelska öfverhuset och amerikanska kongressen den ena meningens anhängare lemna samlingssalen, under det att den andres kvarstanna, eller såsom i den franska, tyska, belgiska, norska och danska riksdagen de olika meningarne skiljas derigenom, att den enas anhängare resa sig från sina platser, under det att den andras quarsitta, eller genom namnupprop, som slutligen måste anlitas, då talmannen finner de olika meningarne temligen jemnstarka, eller då någon, för att erhålla full visshet, äskar omröstning efter namnupprop; dessa olikheter i formen äro likgiltiga. Saken är en och den samma: öppen omröstning.

Användandet af förseglade sedlar är ett oting eller en nödfallsutväg; lyckligtvis behöfver den icke anlitas, när öppen omröstning blifvit införd, ty man kan bestämma att, då ingendera af de omtvistade förslagen tillvunnit sig ett flertal röster vid afgörandet, så må det få anses vara afslaget. I Danmarks Riksförsamling gäller att »vid lika röster frågan förefaller». I Norge och England tillkommer vid lika röster talmannen att afgifva utslagsrösten. Vanligt är dock i engelska parlamentet, att talmannen icke begagnar sin röst annorlunda än för att instämma med dem, som röstat för afslag. Jag anser, att i detta hänseende man bör bestämma, att om afslag ingått såsom den ena af de propositioner, hvarom voterats, så skall, i händelse af *paria vota*, frågan anses hafva förfallit. Deremot tillåter jag mig hemställa, att vid sådana voteringar, der afslag icke i omröstningspropositionen ingått, det må öfverlemnas till talmannen att afgifva utslagsrösten, äfvensom att den förmånen, som nu vid gemensamma omröstningar tillkommer Första Kammaren, må bibehållas derigenom att, om *paria vota*, dess talman erhåller utslagsrösten.

Från Konstitutions-Utskottets afstyrkande betänkande vid 1873 års riksdag, hvilket dock var försedt med flera reservationer, vill jag endast till besvarande upptaga Utskottets farhåga, att den öppna omröstningen skulle bereda rum för »sådana inflytanden på representantens sjelfbestämmelse, som vid den slutna omröstningen äro i det närmaste gagnlösa». Jag tror raka motsatsen, ty obehöriga inflytelser på en representants sjelfbestämmingsrätt kunna säkrare och lättare göra sig gällande, så länge den slutna röstsedeln får användas, ty då kan man göra en vän eller bekant till viljes, äfven om detta afsåge att blott tillfredsställa egenyttnan på det allmännas bekostnad.

Deremot behagade Konstitutions-Utskottet tillerkänna den öppna omröstning-

gen följande vitsord: »det är fullkomligt sant, att den öppna omröstningen har den manliga frimodighetens karakter.» Ja, det är sant, liksom att hvarje åtgärd bör anses gagnande, som kan bidraga att lifva den manliga frimodigheten hos dem, som erhållit det hedrande uppdraget att vara hela svenska nationens representanter i Riksförsamlingen.

På grund af hvad jag nu haft äran anföra, tillåter jag mig vördsamt föreslå: att i stället för sista stycket i § 60 Riksdagsordningen må införas:

Omröstning skall ske öppet efter namnupprop. Befinnas rösterna lika delade, anses frågan förfallen, derest proposition om *afslag* af den väckta frågan ingått i samma omröstning, eljest afgöre talmannen.

att i sammanhang dermed § 75 Riksdagsordningen erhåller följande lydelse:

Vid alla val, hvilka alltid skola ske med slutna sedlar, iakttages, etc. etc. likasom förut;

samt att § 65 senare delen, »för att vid sådan omröstning — — — genast förstöras —» må ändras och erhålla följande lydelse:

Om vid sammanräkning af de afgifna rösterna dessa befinnas lika delade, afgöre talmannen i Första Kammaren.

Likaledes bör äfven § 48 Riksdagsordningen ändras så, att den öppna omröstningen äfven blir regel i Utskotten. Den torde böra erhålla följande lydelse:

Då inom Utskott omröstning företages, hvilket alltid bör ske öppet, och meningarne dervid blifva lika delade, så afgöre ordföranden.

Slutligen hemställes att, derest Konstitutions-Utskottet skulle i någon annan § af Riksdagsordningen finna någon jemkning erforderlig, Utskottet behagade derom göra förslag, så att ingenting må hindra den öppna omröstningens införande såsom grundsats.

Om remiss till Konstitutions-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 8 Mars 1881.

A. O. Wallenberg.